

38

1962

ప్రసాద్ ఆర్ట్స్ పిక్చర్స్
సమర్పించు...

మిల్ గోత్రాలు

నిర్మాత:

ఎ.వి.సుబ్బారావు

దర్శకత్వం

కె.ప్రత్యగాత్తు

క థా న ం గ్ర హం

భూషయ్య గ్రామ పెద్ద. మోతుబరి. వంశ గౌరవాలకు సంప్రదాయాలకు ఎక్కువ విలువయిచ్చే స్వభావం గలవాడు. మొదటిభార్య కూతురు జగదాంబ. జగదాంబను మేనల్లుడు సదానందానికిచ్చి పెండ్లి చేసి, ఇంట్లోనే వుంచుకున్నాడు. రవి, లీల రెండవభార్య శాంతమ్మ బిడ్డలు. రవి విశాఖపట్టణంలో ఆనర్స్ చదువుతున్నాడు. రవిని విదేశాలకు పంపి పెద్ద చదువులు చదివించాలనీ, తనవంశ గౌరవం, సాంప్రదాయం నిలబెడతాడనీ అతనిమీద ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకున్నాడు.

శాంతమ్మ యౌవనంలోవుండగా చలపతి ఆమెకు మాయ మాటలు చెప్పి, పెండ్లి చేసుకుని, మోసగించి పారిపోతాడు. లోకందృష్టిలో పతిత అయిన శాంతమ్మ తన కూతురు సరోజను తీసుకొని, వూరువిడిచి విశాఖపట్నం చేరుతుంది. ఎలాగైనా తన బిడ్డకు సంఘంలో కులస్త్రీలకున్న స్థానం ఏర్పరచాలని, పెండ్లి చేయాలని ఆమె శతవిధాల ప్రయత్నిస్తోంది. సరోజ మెడికల్ కాలేజీలో ఫైనల్ ఇయర్ చదువుతోంది.

విశాఖపట్టణంలో అన్ని కాలేజీల విద్యార్థులు వరద బాధితుల సహాయార్థం నృత్య ప్రదర్శనలు ఏర్పాటుచేస్తారు. ఆ సందర్భంలో రవి, సరోజలకు స్నేహం ఏర్పడుతుంది.

క్రమంగా అది వారిమధ్య ప్రణయంగా మారుతుంది. ఈ సంగతి తెలుసుకున్న భూషయ్య తన వంశ మర్యాద, సంప్రదాయాలను గురించి హెచ్చరిస్తూ రవికి ఉత్తరం వ్రాస్తాడు. శాంతమ్మ కూడా సరోజను వారి పూర్వచరిత్ర రవికి చెప్పమని హెచ్చరిస్తుంది. సరోజ ఎన్నోసార్లు చెప్పాలని ప్రయత్నిస్తుంది. కాని వీలుపడదు.

రవి, శాంతమ్మ పాత చరిత్ర ఇతరులద్వారా వింటాడు. అతని మనస్సు వికలమవుతుంది. ఏకాంతంగా దీర్ఘాలోచనలో వుంటాడు ఇంతలో సరోజవచ్చి, తన తల్లిని, తనతండ్రి ఎలా మోసగించిందీ వివరంగా చెబుతుంది. రవి ఆమెను దగ్గరకు తీసుకొని, తాను తాత్కాలికంగా కలత చెందినా సరోజను వివాహం చేసుకుంటానని మాట ఇస్తాడు.

రవి సరోజను పెండ్లి చేసుకుంటానని భూషయ్యకు చెబుతాడు. భూషయ్య మండిపడతాడు. కులగోత్రాలులేని పిల్లను పెండ్లి చేసుకోడానికి వీలులేదంటాడు. తన నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా పెండ్లి చేసుకుంటే యీ ఇంటిలోనేగాక తన హృదయంలోకూడ స్థానం వుండదంటాడు. అయినా రవి సరోజను పెండ్లి చేసుకొనడానికే నిర్ణయించుకుంటాడు

దైవసన్నిధిలో శాంతమ్మ రవి, సరోజలకు వివాహం జరిపించి, వారిని దీవించి తీర్థయాత్రలకు వెళ్ళిపోతుంది.

రవిని తన స్వంత వూరులోనే పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుగా వేస్తారు. రవి, రమణయ్య పొరుగు ఇంటిలో కాపురం పెడతాడు. తన తల్లిని చూడాలని వచ్చిన రవిని భూషయ్య గేటులోనే అవమాన పరుస్తాడు.

నిశ్చయమైన లీల వివాహం రవి ఎవరో కులగోత్రాలు లేని పిల్లను పెండ్లి చేసుకున్నాడనే నెపంతో మగపెండ్లివారు విడిదినుంచి వెళ్ళిపోతారు. ఇది తెలిసి రవి, సరోజ చాల బాధపడతారు. పట్టుదలగల భూషయ్య అదే లగ్నానికి లీలను జోగారావుకిచ్చి పెండ్లి చేస్తాడు.

ఈ అవకాశాన్ని తీసి వుపయోగించుకొని ఎలాగైనా ఆస్తి తనపేర వ్రాయించుకోవాలని జగదాంబ సదానందానికి బోధచేస్తుంది. వీరి ప్రయత్నాలను అడుగడుగునా దెబ్బ తీస్తుంటాడు జోగారావు. మేడమిది జరిగే గల్లంతు విని శాంతమ్మ హడావుడిగా పైకి వెళ్ళబోతుంది. కాలుజారి మెట్లు మీదనుండి పడి ఆమెకు బలమైన గాయాలు తగులుతాయి. ప్రమాద పరిస్థితిలోవున్న శాంతమ్మకు రవిని కడసారిగా చూసుకోవాలనే కోరిక కలుగుతుంది. చిట్ట చివరకు భూషయ్య రవిని పిలిపించటానికి అంగీకరిస్తాడు. కాని రవి ఆ సమయానికి వూరిలోలేడు. రవిని పిలుచుకురావడానికి వెళ్ళిన సదానందానికి

జగదాంబ రవి రానన్నాడని చెప్పవలసిందిగా చెబుతుంది. రవి రాకకొరకు ఎదురుచూస్తున్న శాంతమ్మ యీ వార్త విని మరణిస్తుంది.

అదే రాత్రి సరోజ మగబిడ్డను ప్రసవిస్తుంది. వూరి నుంచి తిరిగి వచ్చిన రవి యీ సంతోషవార్త తన తల్లికి చెప్పాలని బయలుదేరతాడు. కాని దారిలో తల్లి మరణవార్త విని చితివద్దకు వెళ్ళి కుళ్ళి కుళ్ళి దుఃఖిస్తాడు.

శాంతమ్మ చనిపోయిన రోజున రవి వూరిలో లేడని, సదానందం అబద్ధం చెప్పాడని జోగారావు, లీల భూషయ్యకు చెబుతారు. భూషయ్య బాధపడతాడు. జోగారావు, లీల రవి కొడుకు వుయ్యాలకు వెళతారు. ఇదే సమయమని జగదాంబ సదానందం ఆస్తి తమపేర వ్రాసి యివ్వమని భూషయ్యను అడుగుతారు, భూషయ్య మండిపడతాడు. రవి యింటినుండి తిరిగి వచ్చిన జోగారావు, లీల మనుమణ్ణి గురించి పొగుడు తారు; భూషయ్య మమకారం ఆపుకోలేక మనుమణ్ణి చూడడానికి వెళతాడు. తండ్రి, కొడుకులు కలిసి పోతున్నారని, జగదాంబ, సదానందం దుర్మార్గంద్వారా చలఫతిని ఉపయోగించుకుని ఆస్తి వ్రాయించుకోవాలని ప్రయత్నం చేస్తారు.

జగదాంబ, సదానందాల ప్రయత్నం ఏమైంది?
రవి, సరోజ, భూషయ్యలు ఎలా కలుసుకున్నారు.

వెండి తెరపై చూడండి.

పాటలు

పాట నెం. 1

రచన : దాశరథి పాడినవారు : ఘంటసాల, సుశీల

రవి : ఓ వన్నెల చిన్నెల కన్నియా!
నీ నల్లని జడలో పూలు
నా గుండెలలో బాణాలు
ఓ పిల్లా! నీ వెవరికి మనసిచ్చావే... అహా...

సరోజ : ఈ చల్లని వెన్నెల రేయి
నా మనసును దోచితివోయి
ఓ రాజా! నా సొగసులు నీ కొఱకేలే

రవి : ఆ చక్కని చుక్కల రేడు
నీ అందము చూసెను నేడు - అహా
ఏదో కలతపడి - తన మనసు చెడి
తెరలో దాగే... ఎందుకే? ॥నీ నల్లని॥

సరోజ : నీ చక్కని మనసును చూచి
తన మచ్చను మదిలో తలచి
ఏదో కలతపడి - తన మనసు చెడి
తెరలో దాగే... ఎందుకే ॥యీ చల్లని॥

రవి : నువు వలచిన వాడె నవాబు
నువు మరచిననాడు గరీబు

సరోజ : నువు పిలిచిన నాకు హుషారు
నను తలవనిచో బేజారు

రవి : నే మెచ్చినాను రావె
సరోజ : నువు నచ్చినావు లేవోయ్
రవి : పదవే పోదాం హాయిగా ॥యీ చల్లని॥

పాట నెం. 2

రచన : కొసరాజు పాడినవారు : మాధవపెద్ది, పితాపురం

రమణయ్య : అయ్యయ్యో చేతులొ డబ్బులు పోయెనే
అయ్యయ్యో జేబులు ఖాళీ అయెనే
ఉన్నది కాస్తా వూడింది
సర్వమంగళం పాడింది
పెళ్లాం మెడలో నగలతో సహా
తిరుక్షవరమైపోయింది ॥అయ్యయ్యో॥

సదానందం : ఆ మహాః మహాః నలమహారాజుకే తప్పలేదు
భాయి ఓటమి తప్పలేదు భాయి

రమణయ్య : మరి నువ్ చెప్పలేదు భాయి
సదానందం : అది నా తప్పుగాదు భాయి
తెలివి తక్కువగ చీట్లపేకలో దెబ్బతింటివోయి
బాబూ నిబ్బరించవోయి ॥అయ్యయ్యో॥

రమణయ్య : నిలువు దోపిడీ దేవుడి కిచ్చిన ఫలితం దక్కేది
ఎంతో పుణ్యం దక్కేది - గోవిందా గోవింద

రామకోటి : చక్కెర పొంగలి చిక్కేది
రమణయ్య : ఎలెక్షన్లలో ఖర్చుపెడితే ఎం. ఎల్. ఏ. దక్కేది

సదానందం : మనకు అంతటి లక్కెది ||అయ్యయ్యో||

సదానందం : గెల్పూ ఓటమి దైవాధీనం చెయ్యి తిరగవచ్చు
మళ్ళీ ఆడి గెల్వవచ్చు

రమణయ్య : ఇంకా పెట్టుబడెవడిచ్చు

బొడ్డపాటి : ఇల్లు కుదువబెట్టవచ్చు

సదానందం : ఛాన్సు తగిలితే ఈదెబ్బతో మన కరువుతీరవచ్చు

రమణయ్య : పోతే ?

సదానందం : అనుభవమ్మువచ్చు

రమణయ్య : చివరకు జోలె కట్టవచ్చు ||అయ్యయ్యో||

పాట నెం. 3

రచన : శ్రీ శ్రీ పాడినవారు : ఘంటసాల, సుశీల,
స్వర్ణలత, రామం

అననూయ : సఖీ, శకుంతలా ! రెక్కలు ధరించి

ప్రియుని సన్నిధిని రివ్వన వాలగలేవా

ప్రియంవద : మనసులోని భావములే - విహంగములు కావా

మధురమైన లేఖ న్రాసి - పంపించగరాదా

శకుంతల : వినుమా ప్రియతమా, నా విరహగీతి

కనుమా ప్రియతమా, నా హృదయ రీతి

ఎరుగక జాలి - మది రగిలించే

మదనుని శరముల వేడి -

వినుమా ప్రియతమా నా విరహగీతి

దుష్యంతుడు : ఓ లలనా, కమలనయనా

నా మనసే నా మనసే దాచగలనా ||ఓ లలనా||

తాపము తీరగ చల్లదనాల - తామర వీవన గాలులతో

వేడుకమీర వీచెద బాలా -

నిలిచెద నీ కను నీడలలో ||ఓలలనా||

పాట నెం. 4

రచన : నారాయణరెడ్డి పాడినవారు : ఘంటసాల, సుశీల

రవి : చెలికాడు నిన్నే రమ్మని పిలువ చేర రావేలా

ఇంకా సిగ్గు నీకేలా ?

సరోజ : ప్రియురాలి మదిలో ఏముందో తెలుసుకోలేవా

నన్నే తెలుపమంటావా !

రవి : నీ నవ్వులో ఏ పువ్వులో - పన్నీరు చిలికాయీ

సరోజ : కిరణాలలోనేగా సరోజం - కిలకిల నవ్వేదీ ||చెలి||

రవి : నీ అందమే శ్రీగంధమై - నా డెంద మలరించే

సరోజ : నీ రూపే దీపమై ప్రియా - నా చూపుల వెలిగించే ||చెలి||

రవి : నీ తోడుగా నడయాడుగా - ఇంకేమి కావాలి ?

సరోజ : మధురానురాగాలే ఫలించే తరుణం రావాలి ||చెలి||

పాట నెం. 5

రచన : నారాయణరెడ్డి పాడినవారు : ఘంటసాల, సుశీల

సరోజ : చిలిపికనుల తీయని చెలికాడా

నీ నీడను నిలుపుకొందునురా

నిలుపుకొందురా వెల్లుల మేడ
 రవి : నిలికురుల వన్నెల జవరాలా
 నీ కొగిట నిలుపుకొందునే, పూల ఉయ్యాల
 సరోజ : కనుల ముందు అలలు పొంగెనూ
 మనసులోన కలలు పండెను
 రవి : అలలే కలలై
 సరోజ : కలలే అలలై
 రవి : గలిగింతలు సలుపసాగెనూ
 రవి : కొండలు కోయని పిలిచినవీ
 గుండె లొహూయని పలికినవీ
 సరోజ : కోరికలన్నీ బాదులుతీరి
 గువ్వలుగా ఎగురుతున్నవి
 జగము మరచి ఆడుకొందుమా
 ప్రణయగీతి పాడుకొందమా
 రవి : నింగీ నేల కలసినచోట
 నీవు నేను చేరకొందమా
 «చిలిపి»
 «నీలికురుల»
 «చిలిపికనుల»

పాట నెం. 6

రచన : కొనరాజు పాడినవారు : పి. బి. శ్రీనివాస్
 జమునారాణి
 జోగారావు : రావే రావే బాలా; హల్లో - మెడియర్ లీలా;
 ఇటు రావే - ఇటు రావే - ఐ లవ్ యూ:

లీల : పోవోయ్ పోవోయ్ బావా - ఎందుకీ పెడత్రోవ
 ఈ పల్లెలో - మన పల్లెలో -
 సాగవీ వేషాలు - చాలు నీ సరసాలు
 ఇక చాలే - ఇక చాలే
 జోగారావు : టిప్పు టాప్పు దొరసాని అప్పుడేట్ అలివేడి
 ఈ రోజులో మన పోజులో
 ఇది దొరల ప్లాప్ నే రాణీ
 లీల : పెద్దవాళ్లు చూస్తారు - దేహశుద్ధి చేస్తారు
 జోగారావు : వాట్!
 లీల : పచ్చి పచ్చి లవ్ చూపావంటే
 పిచ్చాసుపత్రిలో వేస్తారు - నో, నో॥ ఈ పల్లెలో॥
 జోగారావు : తప్పేమున్నది మేడం - నాతో షికారు రావడం
 లీల : ఇక్కడ పుట్టినవాళ్లం
 ఎందుకు మనకి మేళం
 «ఈ పల్లెలో»

పాట నెం. 7

రచన : కొనరాజు పాడినవారు : ఘంటసాల, సుశీల
 రావయ్యా - రావయ్యా మా ఇంటికి
 రమ్మంటే రావేలా మా ఇంటికి కృష్ణయ్యా
 ఓహో, దొంగచాటుగా దూరి వెన్నతన్నావంట
 తలుపు మూసి పట్టబోతే తప్పుకున్నావంట
 మల్లెపూల తోటకాడ మాటువేసినా వంట

పొన్నమానుమీద జేరి కన్నుగీటినావంట ||రావయ్యా||

గొల్లవారి వాడలకు కృష్ణమూర్తి
నీ వెండుకయ్యా వచ్చినావు కృష్ణమూర్తి
నీవేమి పనికి వచ్చినావు కృష్ణమూర్తి
ఓహో! గుమ్మపాలు తాగి పోను వచ్చినాను
గోపెమ్మలతో ఆడుకోను వచ్చినాడు
గోపెమ్మలతో పాడుకోను వచ్చినాడు
ఎన్ని నేర్చినాడవయ్యా
ఎంత మోసగాడవయ్యా
అహ—ఓహో—అహ
అమ్మమ్మ నమ్మరాదు
అబద్ధాల పుట్టవయ్యా

||రావయ్యా||

మాయదారి గోపాల బాలుడమ్మా
ముద్దులగుమ్మా
మరువరాని యశోద పుత్రుడమ్మా
ముద్దులగుమ్మా
సాటిలేని వయ్యారి జాణడమ్మా
బంగరుబొమ్మా
చక్కనయ్య చిక్కాడు చూడవమ్మా
బంగరుబొమ్మా

పాట నెం. 8

రచన : శ్రీ శ్రీ

పాడినవారు : పి. బి. శ్రీనివాస్,
మాధవపెది

సదానందం : మామా! శతృభయంకరనామా!

అందానికి చందమామా -

బలమున గామా

నీవేకద మా ధీమా

గుణధామా! విశ్వదాభిరామా! మామా!

జోగారావు : కారుమబ్బుల బారు సౌరునేలెడి తీరు

కోరమీసము పొందు కోరుకొందు

మృగరాజు జూలునే తెగనాడ జూలు! నీ

ఘన మీసము పసందు కనుల విందు

గండుచీమల దండు కదలాడినటులుండు

నీ మీసము తెరంగు నీలిరంగు

హ! మెలిబెట్టి నిలబెట్టు మీసాల రోసాలు

గగనమండలముపై కాలు దువ్వు

ఎవరు మోయుచున్నారు? ఈ అవని బరువు

అదిశేషుడా? కూర్మమా? కాదు కాదు

అష్టదిగ్గజకూటమా? అదియు కాదు

అయితే మరేదయ్యా?

మామ మీసాలే భువికి శ్రీరామ రక్ష!

రవి	ఎ. నాగేశ్వరరావు	అనసూయ	సంధ్య	శైలి	బొడ్డపాటి
సరోజ	కృష్ణకుమారి	జోగారావు	వద్దనాథం	రామకోటి	రామకోటి
సదానందం	రేలంగి	లీల	గిరిజ	సాయిబు	మోహన్
జగదాంబ	సూర్యకాంతం	కాంతమ్మ	జి. వరలక్ష్మి	పేరయ్య	అల్లు రామలింగయ్య
భూషయ్య	గుమ్మడి	చలపతి	మిక్కిలినేని	పెండ్లికొడుకు	బ్రహ్మానందరావు
శాంతమ్మ	నిర్మల	నాగయ్య	మల్లాది	నర్తకులు	కుమారి శశి, జనార్దన్
రమణయ్య	రమణారెడ్డి	శీతారాం	శీతారాం		

నిర్మాణశాఖ:

మాటలు	అత్రేయ	కళ	జి. వి. సుబ్బారావు
పాటలు	కొసరాజు, శ్రీ శ్రీ,	ఎడిటింగ్	సంజీవి
	నారాయణరెడ్డి, దాశరథి	ప్రింట్	సత్యం
సంగీతం	యస్. రాజేశ్వరరావు	పబ్లి సిటీ	టి. వి. యస్. శర్మ
ప్లేబాక్	ఘంటసాల, సుశీల, పి. బి. శ్రీని	మేకప్	కె. నాగేశ్వరరావు, చౌదరి
	వాన్, మాధవ పెద్ది, స్వర్ణలత,	మేనేజరు	కె. రంగారావు
నృత్యం	హీరాలాల్, పి. ఎస్. గోపాల	ప్రాడక్షన్ ఎగ్జిక్యూటివ్	పి. వి. సుబ్బారావు
	కృష్ణన్, చిన్ని, సంపత్.	అసోసియేట్ డైరెక్టరు	తాతినేని రామారావు
ఛాయాగ్రహణం	ఎ. విన్నెట్	నిర్మాత	ఎ. వి. సుబ్బారావు
ఆపరేటివ్ కెమేరా	సుందరం	కథ, స్క్రీన్ ప్లే-దర్శకత్వం	కె. ప్రత్యగాత్మ
శబ్దగ్రహణం	ఎ. కృష్ణన్ బి. ఏ.,	స్టూడియో	విజయా - వాహిని
రికార్డింగ్	హరనాథ్		